יבמות כא
sinai.org.il

שניות לעריות
(עריות מדרבנן - חולץ ולא מיי"בם)

רמז לאיסור שניות לעריות (עריות מדרבנן)

גישה א
רבא
עריות אבל פחות חמורות

"כִּי אֶת־כָּל־הַתּוֹעֵבֹת הָאֵל עָשׂוּ אַנְשֵׁי־הָאָרֶץ..."
(ויקרא יח, כז)

האל זה תועבות קשות
("ואת אילי הארץ לקח" (יחזקאל יז))
מכאן שיש גם תועבות רכות

גישה ב
גזירה להרחיק את האדם מעריות דאורייתא

רב יהודה
"**וְאֹזֶן** וְחֵקֶר תִּקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה"
(קהלת יב)
ששלמה עשה **אוזניים לתורה**
(כמו ידיות לכלי)

ר' אושעיא
"פְּרָעֻהוּ אֵל־תַּעֲבֹר־בּוֹ"
תרחיב את האיסור
כדי שלא תעבור בו

"וּשְׁמַרְתֶּם אֶת מִשְׁמַרְתִּי"
(ויקרא יח)
עשו **משמרת למשמרתי**
(מדרבנן, וקרא אסמכתא)

פירוט השניות לעריות

ת"ר
הגמרא כא: באמצע
תפרט שיש **שני שלבים בגזירות:**
איסור תורה - גזירה 1 - גזירה 2
וזה לא נחשב גזירה לגזירה
כי כולם **באותה קטגוריה**
(סבתא, אשת סבו, דודה, כלות)

1. **סבתא**
   - **מהתורה** אימו
   - **גזירה 1** אם אימו
   - **גזירה 2** אם אביו
2. **אשת סבו**
   - **מהתורה** אשת אביו
   - **גזירה 1** אשת אבי אביו
   - **גזירה 2** אשת אבי אמו
3. **נשות הדודים**
   - **מהתורה** אשת אחי האב מהאב
   - **גזירה 1** אשת אחי האב מן האם
   - **גזירה 2** אשת אחי האם מן האב
   - ? **בהמשך** נראה אם יש גם גזירה 3 **אשת אחי האם מן האם?**
4. **כלות**
   - **מהתורה** כלתו (אשת בנו)
   - **גזירה 1** כלת בנו
   - **גזירה 2** כלת בתו

אשת אחי האם מצד אמו
- **מהתורה**
  אשת הדוד מצד אבא
  (אשת אחי האב מהאב)
- תזכורת

גזירה 1
אשת אחי האב מן האם

גזירה 2
אשת אחי האם מן האב

השאלה
? האם מוסיפים גזירה 3
אשת אחי האם, מן האם?

רב ספרא
מותר
כי זה גזירה לגזירה

דוחה רבא
בכל המקרים יש גזירות לגזירות!
(כמו שתיארנו בתיאור הברייתא עצמה)

ת"ש אסורה
! **כי יש כלל במערבא**
"כל שבנקבה ערווה
גזרו על אשתו משום שנייה"
לכן: כיון שאם האח היה אחות
אז היא היתה אסורה מהתורה (אחות אמו),
לכן אשת האח אסורה מדרבנן

באיזה מקרים אין את הכלל?
במשפחה של אשתו,
למשל -
חמותו (אם אשתו)
אסורה מהתורה
אך בכ"ז
אשת חמיו מותרת
(לא גזרו)

? **מאי שנא?**
! כי שם האישה רחוקה יותר
יש שני קשרי קידושין
בינו לבינה
(הוא קידש את אשתו
וחמיה, למשל
קידש עוד אישה)

היתרים בברייתא: הנשים הנשואות למשפחת אשתו

- אשת חמיו מותרת
  - ? **למה הברייתא לא הזכירה**
    דבר דומה לגבי אשת חמיו
    "אני מותרת לך
    למרות שבתי (אחות אשתו) אסורה לך"
  - **תשובה**
    זה נכון אך זה פחות חידוש
    כי **איסור אחות אשתו אינו קבוע**
    (אם אשתו תמות, אחותה מותרת)
- אשת בנה החורג מותרת
  - **והיא אומרת**
    "אני מותרת לך
    למרות שבתי אסורה לך
    (כי היא נכדת אשתו)
    וזה חידוש **שלמרות שבתה אסורה מהתורה**
    עליה לא גזרו

דורות למעלה ולמטה (ארבע או שלוש נשים יש הפסק)

העיקרון:
אם יש בדורות **למעלה**
או **למטה דאורייתא**
גזרו עד סוף כל הדורות

- **אין הפסק**
  - **אשת אביו אביו**
    כי יש תחתיה את אשת אביו
  - **אם אמו**
    כי יש תחתיה את אמו
    - **אם אביו**
      גזירה אטו אם אמו
  - **כלת בנו**
    כי יש מעליה את כלתו
- **יש הפסק**
  - **כל נשות האחים**
    כי אין תחתיהם או מעליהם איסור
    דומה מדאורייתא
  - כלת בתו
- **מחלוקת**
  אשת אבי אמו
  - **זעירי**
    יש הפסק
    ולא גזרו משום הצד של אביו
    כי אנשים יודעים שמשפחת האב
    קרובה יותר וממילא אסורה יותר
  - **רב**
    גם כאן גזרו בלי הפסק
    - **גזירה** משום אשת אבי אביו